

Conferència del president de la Generalitat en la reunió anual Cercle d'Economia

30 de maig de 2013

En primer lloc, reitero l'agraïment per mantenir aquesta tradició que el president de la Generalitat tingui l'oportunitat d'inaugurar aquestes jornades del Cercle d'Economia, que sempre és un motiu per compartir algunes reflexions entre tots nosaltres; també és tradició que en aquesta sessió hi hagi un col·loqui i, per tant, que deixem una mica de temps, perquè tothom que vulgui pugui prendre la paraula; i, al mateix temps, és una oportunitat per part meua, com a president de Catalunya, per poder fer algunes reflexions al fil del títol de les jornades d'enguany, però també sobre algunes altres coses que, poc o molt, se'n deriven, o simplement sobre temes que en aquest moment estan molt d'actualitat i que segurament són objecte de l'interès comú, o com a mínim de l'atenció comuna de cada dia.

A mi m'agradaria – i ho faré de la manera més sintètica possible – abordar quatre grans temes:

1. Perquè Europa funcioni, que clarament proposa el Cercle en el títol de les jornades. Ho faré de manera molt sintètica i, per tant, com més sintètica sigui menys detallista pot ser.
2. El que entre avui i ahir s'ha conegut, que és la posició europea sobre el conjunt d'Espanya. Què cal fer? Quin tipus de reformes? Quin tipus de deures queden pendants? El tema de la relaxació del dèficit, com es reparteix això internament? Una mica de visió de l'esforç que ha fet el Govern de Catalunya aquests darrers dos anys per posar-se al dia després d'una situació tremendament complicada que hi havia des del punt de vista de les finances públiques catalanes, etc.
3. Abordar la relació Catalunya-Estat, em sembla que és obligat. No és un tema estrictament del titular del dia, és un tema de fons. Crec que és important que vostès coneguin la meua opinió.
4. Acabar subratllant alguns trets positius i esperançadors que en aquest moment estem vivint des d'una òptica catalana, que és el que conec amb més detall i que crec que val la pena que compartim tots plegats, per allò que es deia de les properes taules rodones. Si es tracta de fomentar l'autoestima, fomentem-la tots i jo el primer.

1. Perquè Europa funcioni

Recordo que fa uns anys, no gaires, quan es feien les jornades del Cercle d'Economia, es parlava dels efectes de la crisi global, d'això fa 4-5 anys. De com queien els bancs a molts països del món, de com això ens afectava a Europa, etc. En aquest moment parlem gairebé d'una crisi europea, perquè de la resta ja no se'n parla, simplement perquè en gran part no existeix. En molt pocs anys hi ha una diferència substancial de realitat, de la crisi global hem passat a una crisi regional, que és la d'Europa i més específicament l'Eurozona. Val a dir que aquesta constatació ens porta a dues òptiques positives, i intentaré subratllar l'aspecte més positiu de tot plegat.

- Primera, hi ha una part molt gran del món, la més gran, que està funcionant i que funciona bé i això ens dóna moltes possibilitats, sobretot a les economies obertes, que és el cas de la catalana i en part també de l'espanyola.

- I segona òptica positiva, és cert que a Europa hi ha situació d'incertesa, de desconcert fins i tot, però també és veritat que, quan estàs en una situació així i la resta o gairebé tota va millor que tu, vol dir que tens moltes coses a fer. Si no has exhaurit la teva capacitat de reacció i Europa no l'ha exhaurida; si té lideratge suficient, vol dir que hi ha coses a fer. De coses a fer n'hi ha, no és veritat que estiguem condemnats a un fatalisme que tot això és impossible que funcioni a nivell europeu. Pot arribar a funcionar segons les coses que es facin. És cert que en aquest moment estem en una situació de fatiga europea. Europa fa la sensació que està cansada i aquesta Europa, des del punt de vista del seu projecte, és una Europa que, si analitzem el segle passat, va tenir 40-50 anys de devastació, d'enormes dificultats, dues guerres tremendes, però després en van venir 40-50 més de gran esplendor. Europa va ser capaç de regenerar-se a ella mateixa, de ressorgir de les cendres i de fer un projecte realment important, del qual se n'ha viscut i raonablement bé, fins i tot molt bé, durant 40-50 anys. Nosaltres inicialment en vam quedar una mica exclosos, perquè no hi havíem sigut tan aviat com ells, però ens hi vam incorporar amb grans esforços. Catalunya i el conjunt d'Espanya exactament igual i en totes les grans operacions europees a partir dels anys 80 Catalunya i Espanya hi van ser i, a més, hi van ser bé, perquè a finals dels 90, en un moment – Josep Piqué recordarà molt bé - en què no era gens clar per la situació de l'economia espanyola que realment poguéssim atrapar aquells països que estaven configurant la unió monetària i complint els famosos criteris de Maastricht, no era gens clar i a finals dels 90 ja hi érem i això va ser un esforç col·lectiu molt important i es van fer les coses raonablement bé, tan bé com que, estant-ne deslligats, vàrem aconseguir pujar a un tren que ja estava en marxa i que hauria pogut sortir perfectament sense nosaltres.

Però bé, si això és la perspectiva del segle passat, ara és cert que aquesta fatiga europea existeix, aquesta incertesa i aquest desconcert també i això, si ens ho mirem en termes més esportius, podríem comparar-ho a un bon equip que ha jugat força bé, però que arriba una mica cansat de projecte. I fixeu-vos que a nivell europeu tenim algunes individualitats molt bones, molt rellevants. Ara mateix també, hi ha països d'Europa que estan funcionant molt bé, per cert, molt sovint països petits, que estan a dalt de tot de la competitivitat i dels índexs de desenvolupament humà de tot el món, i estem parlant de països tan petits com Catalunya o més, que estan a dalt de tot. N'hi ha alguns que són grans i també van raonablement bé. Per tant, individualitats bones, però no hi ha en aquest moment en el terreny de joc europeu una sensació d'equip. Hi ha bones individualitats, però falta visió d'equip, mentalitat d'equip i valors conjunts prou potents per organitzar un equip que funcioni.

Parleu al Cercle de les crisis, no només d'una, sinó de les crisis europees que s'acumulen i que cap d'elles s'acaba de resoldre bé. És cert que el projecte europeu cotitza a la baixa i això ho veiem quan observem la reacció de les opinions públiques dels països, de les poblacions, que estan desenganxant-se del projecte europeu. Hi ha creixement d'opinions públiques, de països diferents i el nostre pot no ser l'excepció, que van caient en aquest escepticisme, quan no rebuig, respecte a l'evolució del projecte europeu i això, hi insisteixo, és altament perillós. En aquest moment, s'associa aquest projecte europeu a retallades, a lesió de drets, tant individuals com col·lectius, a empobriment i a atur creixent. I això no només és molt negatiu, sinó altament perillós, perquè, a més, tota aquesta visió que es té és sense presentar mai una alternativa. Per tant, està instal·lada en la crítica d'allò que no funciona, però no en la construcció d'una alternativa real que sigui prou atractiva. I aquí passa com amb la salut, que no la valores fins que no la perds. Com que, en aquest moment, no hi ha una alternativa sòlida sobre la taula, atenció a com ens desenganxem

d'aquest projecte europeu perquè podem caure en una situació que clarament sigui pitjor que la que estem criticant.

En relació amb aquest primer punt, també volia afegir un parell de comentaris més. Tal com evoluciona el projecte europeu té dues sortides:

- Una, que és que aquelles àrees més dinàmiques, creatives i atractives, que n'hi ha unes quantes, es vagin desentenant dels seus entorns immediats perquè es vegin capaces de prosperar si depenen més de les seves pròpies possibilitats. Algú pot pensar que quan descriu això penso en Catalunya, però Catalunya té prou problemes en aquest moment perquè no la situï encara en aquest punt. Però pensant en altres dinàmiques europees, molt sovint regions o ciutats o àrees metropolitanes, aquesta temptació de recuperar una visió hanseàtica, de ja ens podem espavilar sols, sense comptar gaire amb l'entorn, perquè tenim prou força per nosaltres mateixos, hi podria ser. De fet, si no aconseguim el segon camí, que crec que és el que defensa el Cercle i que des del Govern de Catalunya defensem ara i hem defensat sempre i en conjunt des del catalanisme ho hem defensat sempre, si no aconseguim la integració real d'Europa, el perill és caure en aquest primer trajecte, que és la recuperació d'una certa visió hanseàtica, des preocupada de l'entorn. Això seria desmembrar el projecte europeu.

- La segona opció, i crec que no n'hi ha una d'intermèdia, és que hi hagi un projecte real d'integració, que no es pot fer sense Govern europeu i sense pressupost europeu. Tota la resta són miratges. Si no hi ha pressupost ni govern europeu, fer un projecte europeu sòlid és impossible, ho anirem trampejant, anirem posant pedaços, etc., però al final això ens portarà cap aquí i el que emergeix és la burocràcia europea. Si no hi ha espai per a un Govern fort, cohesionador i per a un pressupost que tingui capacitat d'intervenció real, més enllà dels temes de l'agricultura, què aflora de la realitat europea? De les institucions europees? La burocràcia, que és la que atabala després determinats països i desanima la visió que es té d'Europa des de molts sectors de les mateixes societats europees. Nosaltres defensem un poder central europeu realment significatiu, capaç de defensar i liderar un projecte. Com que no tot pot ser un poder central, si això evoluciona cap a un poder central europeu, al costat hi ha d'haver uns poders regionals que garanteixin l'eficàcia de les polítiques de proximitat i de cohesió de les societats, que siguin homogènies des d'un punt de vista cultural, lingüístic, d'estructura econòmica, d'estructura social, d'identitat de valors. Hi ha d'haver les dues coses: Poder central, govern europeu, pressupost europeu; capacitat d'intervenció, poders regionals. Configurats segurament de manera diferent a la que en aquest moment estan configurats. Aquí sorgeix una gran paradoxa, i és que aquesta refundació europea l'han de fer els estats qüestionant-se i transformant-se a ells mateixos i això els fa una mandra horrible i d'aquí ve una part important del problema. Això és una paradoxa, perquè és necessari, segurament és l'únic camí possible i, en canvi, ho han de fer uns actors que els fa molta mandra interpretar aquest paper, perquè saben que ben interpretat els porta a convertir-se en actors secundaris i no principals, deixen de ser les estrelles per passar a ser actors secundaris. Si realment ens ho creiem de veritat, més enllà dels discursos, de les bones paraules, etc., hi ha una paradoxa. L'exemple el tenim en la unió bancària. Ara en tindrem una prova a curt termini. Si Europa és capaç realment de tirar endavant aquest projecte o no. No queden gaires mesos per complir els terminis. Veurem si entre aquest any i principis de l'any vinent això agafa cos de veritat en tota la seva dimensió o es va marejant la perdiu i no s'atreveixen a fer el que cal fer. Si es fes bé, seria un primer

indici que el projecte d'integració va més seriosament del que es podria pensar a primera vista. En aquest moment estem sota disciplina alemanya, però el que no s'ha aconseguit per part dels alemanys és que hi hagi mentalitat alemanya. La disciplina, sí, però no s'ha aconseguit que la mentalitat sigui aquesta. Després faré una mica de paral·lelisme entre el que passa també entre Catalunya i la restat de l'Estat espanyol. No és un paral·lelisme estricte ni exacte, però va una mica per aquí. I simplement subratllo una altra paradoxa, i és que aquesta societat catalana a la qual ara s'apunta amb el dit, que podria quedar exclosa del projecte europeu, és probablement del conjunt de les societats europees la que més disposada està a un projecte europeu d'integració real. Potser perquè nosaltres tenim poc a perdre des del punt de vista de si som actors principals o secundaris. Per tant, potser no és mèrit nostre, potser és conseqüència de la nostra situació històrica, però en qualsevol cas hi ha una altra paradoxa i és que aquesta societat catalana en canvi té una dinàmica molt majoritària en aquesta línia d'acceptar que el projecte d'integració europea real, en el doble nivell del poder central i regional, es pugui anar configurant clarament i de manera efectiva.

Segon gran apartat que els volia comentar: el tema que surt avui, però que no és d'avui, que és tot aquest tema de **les reformes, dels deures que es van imposant, dels ritmes que es van complint**, de com tot això es va marcant per part d'Europa respecte al conjunt d'Espanya. Ahir hi va haver en aquest sentit un posicionament que és clar i jo volia fer-hi una referència breu. Crec que quan es parla de reformes s'ha de distingir molt bé entre aquelles que poden estimular l'economia i aquelles, que segons com es facin, la poden deprimir encara més. No totes les reformes per definició han de ser bones, encara que les determini Europa, algunes sí i altres potser no tant, cadascuna d'elles s'ha d'analitzar en funció de la situació que tenim i, en aquest sentit, voldria fer un comentari breu. En un país com Espanya en aquest cas i també Catalunya, en què el consum està altament deprimat des de fa temps, no és el mateix allargar l'edat de jubilació, que segurament s'haurà d'anar fent simplement perquè tenim menys cotitzants i més pensionistes. Això està passant ara i, si agafem aquests darrers tres o quatre anys, veurem que tenim tres milions menys de cotitzants i 6.000 o 8.000 més de pensionistes. Si això és així, és evident que, si no hi ha una recuperació molt enèrgica, tot això i l'allargament de l'esperança de vida ens portarà que hi hagi un allargament també de l'edat de jubilació. Però no és el mateix plantejar-ho així, que Espanya ja ho ha començat a fer, que no pas plantejar que hi hagi una reducció de les pensions, perquè la reducció de les pensions s'hauria de fer ara. I jo vull recordar que en aquest moment, en plena debilitat del consum intern, hi ha moltes famílies en aquest país per a les quals la pensió torna a ser un coixí de seguretat fonamental. Per tant, atenció a com es toquen algunes coses. Perquè així com la pensió abans podia ser un complement per a moltes famílies, ara ha tornat a ser a moltes famílies un element central, fins al punt que hi ha famílies que treuen els avis i les àvies de les residències, els tornen a portar a casa, perquè quan estan a la residència se'ls descompta la pensió i quan estan a casa la recuperen al 100%. I d'aquella pensió recuperada en fan un coixí de seguretat. I, segons com es toqui això, crees un problema de consum interior, que necessitem que revifi, però també crees un problema importantíssim de cohesió social. Per tant, es pot tocar això? Segur que es pot fer un plantejament, però atenció a com es fa, perquè no és el mateix fer-ho d'una manera que fer-ho d'una altra; en un cas té efectes en el curt termini, però en l'altre té efectes en el més llarg termini.

Un altre exemple concret, del qual es parla però jo crec que no amb prou rotunditat.

Es torna a parlar d'increment d'impostos en un Estat com l'espanyol que en aquests darrers dos o tres anys ha incrementat tots els impostos i nosaltres també a Catalunya. No n'ha quedat cap sense increment i alguns d'ells s'han incrementat de manera significativa, alguns d'ells fins i tot de manera molt incremental. I ara se'ns diu que n'haurem d'apujar més alguns, cosa que tornarà a deprimir el consum. I, per tant, ens dificultarà més encara la sortida d'aquesta situació. I, en canvi, no es posa prou l'èmfasi en un tema que sí que és diferencial entre Espanya i molts països europeus, que és el frau fiscal. Nosaltres tenim el doble de frau fiscal que la mitjana de la Unió Europea. Per tant, seguir apujant els impostos, que vol dir els tipus impositius dels que ja paguen, deprimirà l'economia. Però una lluita ordenada en el tema del frau fiscal per posar-nos algun dia a nivells europeus no només fa recuperar un munt d'ingressos per a les administracions, complir millor amb els dèficits i poder tenir més diners per a coses, com deia (en) Josep Piqué, com la inversió pública, avui dissortadament tallada. I a més a més d'aconseguir aquest efecte, permet obrir un horitzó de reducció dels tipus impositius que farà falta en el curt termini. Per tant, no és el mateix fer-ho d'una manera que fer-ho d'una altra.

Vull fer un petit parèntesi per posar un punt de menys seriositat a tot plegat. Uns mesos enrere, quan reclamava en el tema del pacte fiscal poder intervenir nosaltres directament en l'Agència Tributària Espanyola, que hi hagués una transferència tipus basc de l'Agència Tributària de l'Estat cap a Catalunya, el comentari que ens feien era: "Cómo vamos a transferir lo único que funciona bien del Estado?" I, efectivament, tenim una Agència Tributària a nivell de l'Estat espanyol que és de les que té un sistema d'informació més sofisticat del món, no només d'Europa, sinó del món. I, per tant, teòricament eficient. Però això conviu amb un nivell de frau fiscal al conjunt d'Espanya que és clarament superior a la mitjana europea i en alguns impostos com l'IVA - i no ho dic jo, sinó que ho diuen des del Govern espanyol- som el pitjor país dels 27 des del punt de vista de l'eficiència en la recaptació de l'IVA. El pitjor de vint-i-set, facin vostès la llista i una vegada feta posin-li un últim país que és Espanya- dit pel Govern espanyol. I això conviu amb una Agència Tributària que diuen que "no se puede tocar porque esto es de lo poco que funciona".

Ho dic en aquests termes, simplement perquè quan es parla de determinades reformes o d'orientacions que ens vénen des de fora intentem ajustar bé l'impacte que tot això pot tenir i encertar bé allà on hem de fer determinades reformes, que efectivament les hem de fer a nivell autonòmic, estatal, etc., però fent-les d'una manera que no ens deprimeixi més una economia que, malauradament, prou deprimida està.

Un comentari sobre tot el tema del marge de dèficit, perquè això és objecte de discussions i de debats permanents. Perdonin que els doni unes xifres, que sempre són feixugues i avorrides, però seran molt breus: fa un any i mig hi havia un escenari de dèficit per a Espanya que deia que el 2013 havia de ser del 3%. Aquest 3% assignava 1,1 al conjunt de les autonomies, atenent que són responsables d'una immensa part de la despesa ordinària i social en el conjunt de l'Estat. De 3 punts que donaven a Espanya per al 2013, 1,1 corresponia al conjunt de les autonomies. Per tant, aproximadament un terç, 34-35%, que és el pes de les autonomies en la despesa pública espanyola. De moment, que és el que sabem ara, a Espanya aquest 3 li ha passat al 6,5%, per tant, Espanya ha guanyat un marge de major capacitat de despesa de 35.000 milions d'euros. Només en un any i mig-dos anys, Espanya ha guanyat per a aquest any 2013 un marge de despesa addicional de 35.000 milions d'euros. Doncs bé, si Espanya ha passat del 3 al 6,5, les autonomies han passat de l'1,1, que teníem assignat, a l'1,3 i seguim pesant un terç de la despesa pública de tot l'Estat

espanyol. Aleshores, la pregunta és: I això com es fa? Com es pot complir en aquestes condicions? Perquè seria diferent que només tinguéssim entre les nostres funcions les festes populars o les festes majors, parafernàlia per aquí, una mica de despesa de subvenció per allà, d'aquesta que es pot donar o no... Resulta que nosaltres som responsables de tot el sistema sanitari, de tot el sistema educatiu, inclosa la Universitat, de tots els serveis socials, inclosa la dependència, i, a Catalunya, d'un munt de coses més: les presons, la policia, una bona part del funcionament de la justícia, el transport públic o la seva subvenció, una part de les inversions públiques i les polítiques d'estímul de l'economia, que desgraciadament podem fer molt menys, perquè hem hagut de tallar per allà per no desarborar liberalment el nostre sistema sanitari, el nostre sistema educatiu i el nostre sistema de serveis socials. Quan es produeixen aquests debats, tinguin en compte això, que fa un any i mig, en plena crisi i recessió, les autonomies tenien assignat un terç, una mica més del conjunt del dèficit espanyol i ara, que es presenta com un gran relaxament, i ho és, passar del 3 al 6,5, les autonomies passen de l'1,1 a l'1,3, a hores d'ara. Veurem si en els casos particulars d'alguns governs autonòmics com el nostre, que teníem una situació clarament pitjor que d'altres quan va començar tota aquesta història, se'ns acaba acordant algun tipus de posicionament asimètric, però per al conjunt de les autonomies és així. Dit d'una altra manera, d'aquests 35.000 milions d'euros addicionals l'Administració general de l'Estat se'n queda 33.000 a hores d'ara i les autonomies 2.000, quan nosaltres pesem un terç i ells dos. Ja no hi poso l'Administració local, que aquesta l'han deixat a zero de dèficit, encara que pesa un 13-14% de tota la despesa pública, cosa que demostra, per cert, que el problema local no és el problema, perquè l'àmbit de totes les administracions locals de tot l'Estat espanyol, inclòs l'Ajuntament de Madrid, que és el més endeutat, tot això inclòs, dèficit zero. Dèficit zero. Per tant, el problema no el tenim aquí, està a un altre lloc, que és el que fa mandra d'abordar i en canvi es posa l'èmfasi sobre allò que no és un problema, perquè resulta que la seva contribució al dèficit és exactament igual a zero.

En el debat públic, en aquest moment hi ha una cosa que realment és absurda, que és que ara, les autonomies de l'Estat espanyol s'estan barallant totes elles per unes quantes engrunes. Amb les proporcions que us deia, el que es reparteix de més entre les autonomies és molt menys del que tocava, però hi ha una gran baralla. Totes barallades entre elles, que si ho pots fer, que si no ho pots fer, que si a tu et toca, que si no et toca... són les engrunes. Això em recorda aquella imatge dels que van a la plaça i reparteixen allò que en diuen el "alpiste", que en català es diu escaiola, entre els coloms i a mesura que van posant alpiste / escaiola, tots els coloms van allà com bojós a veure què n'agafen de tot allò i el que reparteix és el que es menja les crispetes, o les olives, o el que sigui, però tots els altres barallats com a mones, en aquest cas com a coloms, per les engrunes. És un espectacle absurd en un estat que hauria de comportar-se d'una manera madura en aquest terreny, i crec que abans ho deia molt bé el president del Cercle d'Economia. O som conscients que hi ha una suma i un conjunt, que després serà examinat tot ell, o si es pretén que les autonomies més endeutades, amb finançaments estructuralment amb el pas del temps més tocats, si es pretén que compleixin al mateix ritme que aquelles que estan molt més sanejades és el mateix que a Espanya se li demanés que fes les coses que està fent Àustria i no se li demana pas. Àustria està molt per sota del 3%, Alemanya està en equilibri pressupostari i Espanya tindrà un 6,5% de dèficit. Imagineu-vos si n'hi ha d'asimetria dintre d'Europa, una asimetria sideral, i en canvi a dintre d'Espanya sembla que l'asimetria acabi sent un pecat mortal i això no té sentit.

També us donaré una informació que crec que val la pena tenir present. Pot sonar a queixa i no ho és, perquè – i això ho vull recordar i tinc l'ocasió de fer-ho ara davant del Cercle d'Economia, que és un auditori molt prestigiós en aquest sentit que us diré -, en els darrers dos anys el Govern de Catalunya ha reduït la despesa en 5.000 milions d'euros, això equival gairebé al 20% de tot el nostre pressupost, que toca tot allò que us deia, que és la gran part del pressupost. Estalviar gairebé el 20% quan estàs gestionant sanitat, educació, universitats, transport públic, serveis socials, cultura, etc. no és gens fàcil i ho hem fet i si l'estalvi final no han sigut 5.000 milions d'euros és perquè n'estem pagant més de 1.000 d'interessos, que estan tenint un creixement exponencial, i que els paguem fent més retallades i sense marge per actuar, perquè, a més, no tenim accés directe a la nostra pròpia tresoreria, com ho teníem un temps enrere. Això, que podria semblar una queixa, ve d'un Govern que l'any passat, de tot l'estalvi de despesa pública a l'Estat espanyol, incloses totes les administracions, que vol dir també l'Estat central i les pensions, la Seguretat Social, de tot això, el Govern de Catalunya va fer una contribució a l'estalvi del 17% del conjunt, quan nosaltres com a despesa pública pesem el 6% del conjunt. Si haguéssim fet la contribució pel nostre pes de la despesa, hauríem fet un 6 i vàrem fer un 17 l'any passat, a base d'un munt de coses, quasi totes emprenyadores - disculpeu-me l'expressió, perquè no és el llenguatge del Cercle - i tot això es va fer i es continua fent. Aquest any 2013, la Generalitat de Catalunya als seus més de 200.000 empleats no els pagarà una de les dues pagues extra, però l'Estat espanyol sí que pagarà les dues pagues extra i moltes autonomies, que reben transferències de renda, pagaran dues pagues extra, i la Catalunya productiva, capaç de generar riquesa, i que, segons les últimes dades, té un dèficit fiscal amb el conjunt de l'Estat del 8,5% PIB, aquesta Catalunya el 2013 tornar a deixar de pagar una ? paga extra als seus empleats públics. I no us parlo del tema dels tipus impositius, perquè a més sortirà xiulat d'aquí, perquè ja sabeu de quin mal plora la criatura, diferencialment.

El que vull dir és que atenció a com es fan els debats perquè les coses són com són, la realitat és la que és i ens hi juguem molt tots plegats. I si no es dóna marges a aquells que després contribueixen de valent, el conjunt se'n ressent. Es pot fer tota la politiqueria que es vulgui, però atenció a com s'enfoquen les coses i aquests debats en aquests temps tan delicats.

Una petita referència al tema del pressupost d'aquest any a Catalunya, que, com sabeu, no s'ha tramitat al Parlament. Per què? Doncs mireu, no s'ha tramitat perquè no coneixem hores d'ara quin és el nostre objectiu de dèficit, no ho sabem. Per tant, quan no saps això, només tens dues maneres de presentar el pressupost: una és enganyant, maquillant, fas un pressupost, el fas quadrar, maquilles i a final d'any ja en parlarem. Ja hem sigut jutjats a nivell d'Espanya algunes vegades per pràctiques així i això no suma res, només resta, des de l'òptica dels països seriosos d'Europa. L'altra manera és presentar un pressupost amb l'objectiu de dèficit conegut actualment, aquest 1,3, que en el cas de Catalunya signifiquen unes retallades tan brutals afegides a les anteriors que desmantellem l'estat del benestar. Ja no és que el llimem, el fem més eficient, el retallem... no, no, el desmantellem. Aleshores, jo em pregunto com nosaltres podem presentar un pressupost al Parlament de Catalunya que signifiqui el desmantellament de l'estat del benestar? Com es fa això? Nosaltres no ho sabem fer. Nosaltres, que hem fet tot això que us deia i que seguim fent tots els esforços necessaris i possibles, els que podem, no sabem fer això ni ho volem fer. I creiem que ho diem des de la petita autoritat d'haver fet uns esforços molt i molt grans durant aquests darrers temps. Dic això perquè com que aquest debat sobre si es presenten pressupostos o no, entra a la polèmica política del dia a dia, perquè es tingui també una guia de per què no

es presenta i vull deixar clar que no és una imposició d'un altre partit, que és la forma fàcil de fer-ho entendre. És una posició decidida pel Govern de Catalunya, fins que no tinguem un dèficit que, malgrat que haguem de retallar com hem fet els últims temps, ens permeti fer-ho d'una manera que no ens carreguem les bases de l'estat del benestar a Catalunya i de les mesures de possible recuperació.

Tenia dos temes més, un era les relacions Catalunya – Estat, però suposo que sortirà en alguna pregunta. El deixo sense desenvolupar, perquè em portaria un cert temps, però queda obert perquè si hi ha alguna pregunta en aquest sentit jo el resumiré. Qualsevol pregunta que hi hagi, en el torn de col·loqui en puc parlar.

Un apunt final sobre algunes coses positives, que van bé. M'he acostumat a seguir poc el dia a dia de la informació, però en canvi porto sempre a sobre un fulletó, que són les notícies positives de la setmana o la quinzena i em dedico a explicar-ho. Algunes de les que us diré són de la quinzena i d'altres tendències que a casa nostra van bé. Simplement, a títol de flaix, perquè veieu fins a quin punt també ens hem d'agafar a allò que és l'únic costat positiu d'aquesta duresa de recessió que estem vivint i l'únic costat positiu és que s'està espavilant molta gent i s'estan canviant un munt d'actituds, tota la resta segurament és negatiu, però aquest espavilament, aquest posar-se al dia, aquest adaptar-se i aquestes actituds diferencials millors, en molts casos, són la cara bona i hi són. Per exemple, avui, fa poc més d'una hora, a Tarragona, el conseller Mas-Colell i un munt de gent han anunciat el projecte Barcelona World ja amb una sèrie d'inversors prelligats. Inversió no de desenes, sinó de molts centenars de milions d'euros, que es pot realitzar amb una certa rapidesa i que pot situar Catalunya en el lideratge turístic en el conjunt d'Europa, no d'Espanya sinó d'Europa. Molt important, perquè és una inversió que pot ser altament intensiva en llocs de treball. Segon, no en tinc les dades definitives, però intueixo que aquest mes de maig serà dels millors dels darrers deu, quant a reducció de l'atur. Si això passa i ho sabrem en pocs dies, serà un signe clarament positiu. Molt sovint el mes de maig disminueix l'atur, però intueixo que aquest hi haurà una disminució significativa comparada amb anys anteriors. Veurem, però si això passés clarament és un signe positiu. Hi ha elements clars – i en aquesta sala en tenim alguns de presents - de reindustrialització o de nova industrialització del nostre país, casos d'èxit molt importants, alguns d'ells que s'estan atraient aquests darrers temps com a conseqüència d'una sèrie de guanys de competitivitat, que és una altra de les cares positives del que està passant. Fa pocs dies parlàvem amb Pep Olliu, vicepresident del Cercle, d'aquesta necessitat de reindustrialitzar el nostre país. Exportem en valor absolut més que abans de començar la crisi, perquè sempre es diu que les exportacions estan creixent, però no només estan creixent, és que en aquest moment Catalunya està exportant més en valor absolut que quan va començar la crisi. És un molt bon signe. Si fos en termes relatius seria normal, perquè les vendes a dintre han caigut, però en valors absoluts estem exportant més. No cal dir que fa 2-3 anys que Catalunya està venent més a l'exterior que a la resta d'Espanya, cosa que no havia passat mai. Això pot ser també com a conseqüència de la depressió del consum en el conjunt d'Espanya, però atenció, des de començament de la crisi, fa 5-6 anys, s'han incorporat 11.500 empreses exportadores a la normalitat de l'exportació catalana, gairebé un 20% més. Tenim menys turistes espanyols – i no pel tema polític -, perquè es mouen menys i menys de catalans, però molts més d'estrangers, que a més gasten més. Per tant, tot el que és l'orientació exterior per la via de la venda de productes i del turisme clarament està en una orientació molt positiva. El conjunt de Catalunya va ser l'any passat la regió continental europea amb més capacitat d'atracció d'inversió estrangera, s'entén de fora d'Europa.

Hem recuperant el lideratge firal a tot el sud d'Europa, no només a Espanya; no era evident tres o quatre anys enrere; això és l'esforç continuat d'una bona política seriosa durant bastants anys. Catalunya s'ha convertit en el principal centre de producció científica i de recerca de tot el sud d'Europa, el sud de Milà i el sud de París, clarament, molt per endavant dels altres. I dintre dels pols de producció científica europeus Catalunya té avui una posició que no tenia, això s'ha aconseguit en pocs anys.

Catalunya s'ha convertit, i aquest any es refermarà més i l'any que ve, en el primer centre logístic de tot el sud d'Europa i conjunt de la Mediterrània i si aquesta vegada no se'ns enganya i confio que no se'ns enganyarà, finalment tindrem totes les connexions ferroviàries del Port de Barcelona en marxa i també les del Port de Tarragona, amb la qual cosa haurem fet un salt des del punt de vista de la competitivitat molt important, reclamat per moltes empreses, moltes d'elles, per cert, de base industrial.

Hi ha molt més esperit emprenedor ara que fa cinc anys; això tampoc es diu, però és així; cada vegada hi ha més gent al país que té més ganes de tirar endavant projectes en un moment en què els costa molt obtenir finançament, és veritat, però aquest esperit hi és; no puc dir que hi torna a ser, perquè poc o molt hi ha sigut sempre, però aquella sensació de a veure si l'Administració, la Generalitat, aquest o l'altre ajuntament, puc trobar una feina allà. Com que se sap que això no té recorregut en aquest moment, això, i algunes coses que s'està fent, està introduint un major i millor esperit emprenedor.

Malgrat que tenim menys recursos i gràcies a l'esforç dels mestres estem reduint les taxes de fracàs escolar; torno a dir, tenim menys diners, els mestres treballen més hores, cobren menys, s'esforcen més i el resultat és que reduïm l'abandonament escolar prematur; se'ns està incrementant a marxes forçades l'FP, estem signant un munt de convenis amb empreses del país per fer FP, l'anomenada dual, cada vegada això va més en aquesta línia, i l'àrea de Barcelona, tota ella, s'ha convertit, dades molt recents, en la 2a ciutat d'Europa més atractiva per seguir màsters en *business administration*, primer Londres, després Barcelona; la 2a d'Europa i la 5a del món. Tot això no surt, o gairebé no surt, però jo crec que tinc l'obligació de dir-ho i explicar-ho i, en el millor sentit de l'expressió, vendre-ho perquè en la línia d'on ens agafem per tenir autoestima i confiança, no ens deixem aclaparar només per les dificultats. Les dificultats són enormes, jo mateix les pateixo cada dia, sé perfectament què vol dir les dificultats; sé fins a quin punt hi pot haver confusió, hi pot haver desconfiança; ho sé perfectament; sé fins a quin punt algunes decisions són complicadíssimes; sé fins a quin punt els consensos són complicadíssims també de construir, fins i tot en coses bastant elementals, però hi ha un munt de coses, que són l'altre costat, l'altra cara de la crisi, que en aquest país estan funcionant, i aquí ens hem d'agafar, i tots plegats hi hem d'ajudar.

Col·loqui

Josep Piqué: Hi ha un seguit de preguntes, que agruparé i les plantejaré conjuntament per estalvi de temps. Toquen els quatre punts, els tres que ha tractat i el que ha deixat eventualment per al col·loqui. Respecte a aquest últim apartat relatiu a la necessitat d'incorporar elements positius i d'esperança de cara al futur - que efectivament, des del punt de vista microeconòmic hi ha algunes coses que comencen a anar francament bé i que denoten l'esforç sobretot del sector privat d'ajustar-se a la nova

situació —, hi ha un parell de preguntes que mostren el seu escepticisme al respecte, perquè una diu que la gent s'ha acostumat a una situació dolenta, que ja està resignada i que la societat civil se sent molt desanimada i cada vegada més castigada. Ho parla des d'una perspectiva d'unes classes mitjanes que per l'atur, per la reducció de salaris o per la pujada dels impostos està cada vegada més empobrida. L'altra fa referència a aspectes més concrets, sobretot respecte als esquemes de protecció social, que fa que la gent pugui pensar que li convé molt més rebre la prestació d'atur que buscar activament un lloc de treball. Com a conseqüència hi ha uns elements estructurals que fan que és consolidi el desànim.

Respecte a les qüestions lligades al finançament i als impostos. Haig de dir que la majoria de preguntes van lligades al tema impositiu. Per tant, estem expressant una preocupació global i col·lectiva. Per exemple, hi ha una persona que es queixa que haver de pagar un 56% d'IRPF més l'impost de patrimoni és gairebé confiscatori, i perquè no es fan retallades de despesa en àmbits com els mitjans de comunicació públics o les subvencions als mitjans de comunicació privats.

També hi ha una pregunta relacionada amb l'impost de successions i, d'alguna manera, incompliment — diu ell - del compromís històric que sempre ha tingut la força política que ara governa a Catalunya respecte a la seva supressió.

Una altra pregunta que lliga amb el primer bloc, que és aquesta sensació de desànim. La pregunta és literalment: quin marge de temps que encara pot aguantar la societat i els empresaris per aclarir que d'aquesta manera difícilment anirem enlloc?

Crec que hi ha elements per rebatre el desànim que hi ha darrera d'aquestes preguntes, però en qualsevol cas és l'expressió del sentir de la gent que hi ha a la sala.

El darrer bloc, que també agrupo, lliga amb el primer i el tercer nonat, que és el tema europeu i diu que si Europa acaba integrant-se de debò amb competències d'estat, com la política econòmica, la moneda i el banc central, la unificació fiscal, la unió bancària, la seguretat, fronteres, terrorisme, etc i les regions tenen competències sobre el territori, urbanisme, la llengua i la cultura, l'educació o la sanitat i els serveis socials, les universitats... Quin paper hi han de jugar els estats? I aquí lligo altres preguntes que arriben respecte a la relació entre Catalunya i el conjunt d'Espanya. Són totes de caràcter bastant general, però n'hi ha una que expressa una qüestió molt concreta que no voldria deixar de banda; és estrictament de conjuntura política: per què no es parla de fer una llista única de les diferents forces polítiques catalanes a les properes eleccions generals?

Nosaltres som plenament conscients, i no ho hem amagat en cap moment, que l'efecte de les nostres decisions és un efecte que en molts sentits no és beneficiós en el curt termini. No vam anar a unes eleccions dient que apujaríem impostos; val a dir que el nostre marge de proposar impostos és molt petit, però entenem que en aquest moment un increment de la pressió fiscal no és la situació ideal.

Crec que se'ns podria criticar que féssim això si no haguéssim fet un esforç molt important de reducció de la despesa. Però reitero que nosaltres ha arribat un moment que, des del

punt de vista de la despesa, teníem un pernil i hem anat tallant, tant bé com hem sabut, i després de tallar hem tocat os, i quan has tocat os ja et quedes sense l'estructura, no pots fer ni el caldo. I estem aquí. Algú dirà que encara podríem fer no sé què... Podríem tancar coses directament, però atenció a com ho fem a partir d'ara i us ho diu un Govern que crec que pot presentar-se com dels que més ha fet en aquest sentit. I cap de les decisions que hem pres han estat aplaudides per un sector o uns altres, perquè totes han estat complicades i desagrades des d'un punt de vista polític. No conec cap polític que faci coses per perdre les eleccions voluntàriament, i nosaltres, encara que vam tenir les eleccions, n'hem fet un munt. Hem intentat des del primer dia no enganyar ningú. I quan hem hagut de prendre decisions complicadíssimes des del punt de vista de canvi de rumb, hem convocat eleccions perquè no es pogués dir que hem canviat radicalment el nostre programa, hem passat per les urnes. No tothom fa això. Tothom que té anys per endavant, va tirant de veta. I nosaltres vam dir, si s'ha de passar per les urnes, passem per les urnes, perquè s'ha de jutjar, des del punt de vista, de la població.

Hi ha algunes coses que es comenten de tant en tant i que no són veritat. Nosaltres no hauríem abordat l'increment d'alguns impostos, per exemple el de Patrimoni, el de Successions encara no s'ha reinstaurat, no ho hauríem fet si no haguéssim arribat al final de les possibilitats de la disminució de la despesa. Ara tenim un terreny que hem d'anar guanyant des del punt de vista de la despesa, que és millorar l'eficiència dels nostres serveis públics. Tenim possibilitat de fer el mateix amb menys recursos, però no ho podem fer en 6 mesos. Els guanys d'eficiència, i més en l'Administració, requereixen períodes de temps llargs. Però donaran fruits amb el pas del temps. Per fer els deures ràpidament, que és el que se'ns demana i se'ns exigeix, a nosaltres molt ràpidament, i també la nostra situació de partida és més complicada, per fer això vam haver d'abordar la reducció de la despesa. Un cop fet això, nosaltres ara hem de millorar els nostres ingressos. Aquest 2013 podem fer l'últim esforç des del punt de vista de la reducció de la despesa, no de la manera que se'ns demana, d'una manera més moderada. Quan arribem aquí no podrem més, si no és que ho desballestem tot. I això no ho farem. Perquè Catalunya, malgrat tot, genera prou recursos per no carregar-se les coses bàsiques del seu estat del benestar. No ho farem això. I ho hem advertit sempre que ho hem hagut d'advertir. Farem un esforç addicional de reducció de despesa, però o millorem per la via dels ingressos o això no té més recorregut des del punt de vista de reducció de dèficit. Reducció del dèficit, que vam trobar en el 4,22 i estem per sota del 2, en dos anys, en plena recessió i pagant més interessos. I assumint les despeses que venien del darrere, de les inversions que no es pagaven i ara s'han de pagar; aquells famosos mètodes que servien per fer inversió però no es pagaven; ara es paguen, perquè ara cauen. Assumint tot això, en plena recessió i amb menys ingressos, hem reduït més de dos punts el dèficit de Catalunya, que vol dir més de 4.000 milions. No hi ha gaire marge més.

Mitjans de comunicació: s'ha posat aquest exemple. Jo vull advertir que a vegades es parla sense un coneixement exacte de la realitat. Quan nosaltres vam arribar al Govern, ara fa dos anys i pocs mesos, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals rebia 335 M€ del Govern de l'època, del tripartit. El pressupost per a enguany són 225M€.

Hem reduït un terç. No és veritat que no s'hagi tocat. Hem reduït més això que la mitjana del pressupost. En una casa que ha passat de tenir 160 o 170 M€ de publicitat en a menys de 60 i això vol dir que se li ha reduït per tres. I a les privades també, segurament, però no sé si a totes. Per tant, no és veritat que no s'hagi tocat, s'ha tocat i molt. Ara, si algú diu que el

que hem de fer és tancar, nosaltres ja diem que no tancarem, que quedi clar. Ni ho posarem en una situació que porti al tancament o a la dilució, no ho farem això. Aquest Govern això no ho farà. I si algú això no ho veu així, en el moment de la veritat el que han de fer és retirar-nos el seu suport. Nosaltres no tancarem TV3 ni Catalunya Ràdio ni la posarem al límit de la desaparició o del debilitament, perquè és una eina molt important a nivell de país. Ara, tocar-la sí que ho hem fet. De 335 M€ a 225 en dos anys i mig.

I les subvencions als mitjans de comunicació privats, que molts d'ells són per a la normalització del català, per cert, s'han reduït entre l'època de l'últim Govern de la Generalitat 2010, en plena crisi, amb l'atur disparat i una situació més o menys com la que tenim ara, s'han reduït entre l'últim govern i ara un 70-75%, no un 5%. Per tant, que ningú ens digui que no hem tocat això, perquè quan tu una partida la redueixes de 75 a 25 l'has reduïda molt. No l'has feta desaparèixer, però l'has reduïda molt i com això, gairebé tot.

Ens hem venut el patrimoni que teníem i ens el seguim venent, deixem de pagar les pagues extra als empleats públics, cosa que no fan els altres, o pràcticament ningú més, hem reduït tota la despesa, per tot arreu i, llavors, les decisions que estem prenent són decisions que prenem al límit de les capacitats que tenim per aguantar això. La gent no s'adona que estem, en aquest sentit de finances públiques, en una situació d'emergència total. I si no ho veiem així, aleshores és que encara no hem explicat bé o no hem sabut explicar bé la realitat en la qual ens trobem. Estem, i alguns vegades ho he dit així i no exagero, en una situació d'emergència des del punt de vista de sostenibilitat de les finances públiques. Espanya està guanyant marge per fer això més tranquil·lament, però aquest marge no s'està traslladant, de moment, a les autonomies. Deixeu-m'ho dir d'una altra manera: s'està agafant la crisi com a excusa o com a argument per a una recentralització. Això és així. I això cadascú ho pot jutjar com vulgui. Nosaltres ho jutgem d'una manera molt crítica. I per això estem negociant amb el Govern espanyol que el mateix aire que se li dóna a Espanya per poder complir bé, se'ns doni també a aquells que estem actuant responsablement i que portem la bandera d'haver reduït totes les despeses, i algunes d'elles molt significativament, concretament aquests exemples que ara exposava.

Dic això perquè es tingui un judici una mica més exacte de la situació en la qual ens trobem.

L'altre gran tema: camins que hi ha en la relació entre Catalunya i la resta de l'Estat. L'any passat es va comentar això aquí. Jo faig un resum de com veiem les coses ara, passat un any. Han canviat moltes coses, entre d'altres, va quedar avortat tot el camí del pacte fiscal; entre d'altres, hem passat per unes eleccions des de l'any passat. Va quedar abordat el pacte fiscal, hi va haver eleccions, hi va haver uns programes en aquestes eleccions, uns suports populars i un Parlament que està configurat d'una manera diferent a com ho estava uns mesos enrere, després d'haver passat per les urnes. Dic això perquè al final s'ha de tenir una visió de conjunt de la població. Per les urnes hi passa tothom i, per tant, s'ha de tenir aquesta visió de conjunt..

En aquest moment, escenaris possibles. L'escenari en el qual estem és el desmembrament de l'autogovern. Ara em direu que exagero, però no. L'escenari actual és el desmembrament de l'autogovern per la via de les competències (i l'últim cas és la Llei de l'educació, que no és un problema només del tema lingüístic, sinó que decidiran els currículums de manera central, cosa que no s'ha fet durant 30 anys amb l'abast que es vol fer ara. I portem 30 anys de democràcia i de teòrica consolidació de l'Estat de les autonomies i de la

descentralització. Per tant, aquí hi ha un desmembrament de l'autogovern per la via de la recentralització de competències, i per la via del control dels recursos. Perquè, en aquest moment, a alguns governs com el nostre, que abans rebíem bestretes de l'Estat pels impostos que recaptàvem, però teníem tot el marge dels nostres impostos, que eren petits, però tot el marge de la nostra tresoreria pròpia, ara tot aquest marge de la tresoreria pròpia s'ha acabat. Ara nosaltres tenim un banc que es diu FLA i que controla el Govern central i que, a canvi de donar-nos crèdit, pagant els interessos corresponents, interessos raonables en funció de com es finança l'Estat espanyol, per cert, no ens queixem en aquest sentit, a canvi d'això ens fa enviar totes les factures. Per tant, quin marge real li queda a l'autogovern de Catalunya per poder decidir sobre una cosa tan substancial com és dirigir la seva tresoreria i les seves finances? Aquesta és la realitat, per tant, estem en aquest punt. La situació actual no és una situació actual d'estem més o menys com sempre, no. Estem en una situació de desmembrament de l'autogovern per les dues vies que us he dit. Hi haurà llocs on potser això no serà tan sensible, però aquí crec que ho és molt.

Els possibles camins

Segon camí, és un camí, ho vaig dir l'any passat i ho reitero ara, però s'ha de tenir el coratge de defensar-lo: que és tornar a l'estratègia dels darrers 30 anys. Això és una opció. Hi haurà gent a Catalunya que la defensarà. Seguim aquella estratègia. Com se'n va dir popularment, mediàticament: el peix al cove. Això és una opció i aquesta sí que és real. Seria millor que l'actual, perquè l'actual és de desmembrament. Si tornéssim al peix al cove, vol dir que hi ha peix. Ara, serà peix petit, o peix no sé què, que a vegades és dels bons. I això no ho jutgem, oi? És igual. És una possibilitat. Recordeu – pels qui tinguin un punt de nostàlgia respecte d'allò- que aquella estratègia que va donar els seus fruits, per cert, es va considerar al final absolutament inabordable, inacceptable. Quedava superada per l'evolució de les circumstàncies—, però era una opció. Era i és, nosaltres no ens hi apuntarem, però hi ha part de la societat catalana que s'hi pot apuntar.

La tercera, crec que és la que defensa no sé exactament amb quina precisió, però és la que entenc que pot defensar el Cercle d'Economia en aquest moment. A través d'aquest darrer paper d'opinió que heu fet, que és una refundació de l'Estat. Tenim un Estat espanyol, que en algunes coses ha funcionat bé, en d'altres no tant, que ara té una certa decadència de les seves institucions i que poquetes veus, molt poquetes a Espanya, i algunes més a Catalunya parlen que això s'ha de refundar, o dieu-li com vulgueu. Però en definitiva estaríem parlant d'una certa refundació de l'Estat. Jo vull veure si això és real i només hi ha una manera de veure-ho, que és que les institucions de l'Estat i concretament els dos grans partits espanyols ens diguin si estan disposats a fer-ho i amb quina extensió i de quina manera.

En l'última visita que vaig fer al senyor Rubalcaba, quan em va parlar de reformar la Constitució li vaig dir: jo només et demano una cosa, quan t'hagis assegut amb el senyor Mariano Rajoy ens veiem una altra vegada i m'expliqueu quin és l'abast d'aquesta reforma constitucional, que tu dius que s'ha de fer, i aleshores nosaltres intentarem col·laborar. Perquè si vosaltres dos no us poseu d'acord en el principi que s'ha de refundar tot això, no hi ha recorregut. Jo, una operació com la de l'Estatut no la torno a fer. Jo, posar-me d'acord amb un partit espanyol per tirar endavant un projecte, perquè després l'altre me'l porti al Tribunal Constitucional i aquest ens deixi en ridícul i ens humiliï i ens creï un problema d'opinió pública dintre de Catalunya espectacular i una reacció molt més contrària a la que podíem tenir, no. Això no. Si ho ha de fer, que ho faci un altre, però jo això no ho faré. Ja ho

dic. Ara, si els dos partits d'àmbit estatal diuen que s'hi posen i ens criden- com a mi Rubalcaba em va dir que ens cridarien- nosaltres hi anirem.

I després, queda un quart camí, que és el que estem construint i veurem amb quines opcions. Està en construcció aquest camí, que és això que en diem el dret a decidir, que no vol dir necessàriament una independència de facto, però vol dir un projecte propi. Perquè si no podem acceptar la situació actual de desmembrament; el peix al cove està superat per la història, si no és que algú el recuperi, el lideri i el guanyi; la reforma o refundació de l'Estat no és possible a hores d'ara perquè no hi ha ni el més mínim indici que això sigui una cosa seriosa; abans que quedar-nos de braços creuats, agenollats i amb el cap cot, aquest país ha de fer alguna cosa. Amb risc? Tot el que vulgueu. No hi ha cap situació en aquest moment que no tingui risc, cap, però algun projecte ha de tirar endavant. I quin projecte podria ser que no estigui basat en aquest consens? Doncs esbrinem a dintre de Catalunya on estan els grans consensos.

Com ho estem fent això? Deixeu-m'ho explicar en dos minuts: Havent passant per les urnes, no hi ha manera més democràtica de fer-ho, no ens ho vàrem inventar, no va ser un dir: mira, com que el pacte fiscal ens ha fallat tirem per aquí i passem de l'opinió de la gent, convoquem eleccions, passem per les urnes i tenim el resultat que tenim, u. Dos, ho estem fent amb un treball de consens dins de Catalunya a favor d'aquest concepte del dret a decidir. De moment, hi ha 104 diputats sobre 135 i un munt d'entitats que se'ns hi estan afegint i acabaran representant una majoria molt significativa de la societat catalana; amb una anàlisi seriosa de tots els escenaris per part de gent experta, no de partits polítics, sinó de gent experta amb trajectòries solides a nivell individual i amb la voluntat nostra d'anar creant algunes estructures d'Estat. Us en poso només una: pot permetre's Catalunya el luxe, o pagar el preu d'estar a calendes gregues sense un instrument de gestió tributària una mica potent? Com es pot abordar un futur d'autogovern si no tens un element tan evident i tan elemental com és un instrument de gestió tributària, que no tenim? Ho tenim de manera absolutament incipient. Doncs això ho construirem nosaltres.

I com ho estem fent més? Vies de diàleg obertes amb l'Estat. Jo mateix m'he reunit i tinc vies obertes, en aquest sentit, amb el president del Govern espanyol i amb el cap de l'oposició; ho estem fent a partir del diàleg. Com ho estem fent més? Ho estem fent sabent totes les vies legals que existeixen perquè això es puguin canalitzar bé. Perquè hi són les vies legals, n'hi ha més d'1, més de 2, més de 3 i més de 4. I, finalment, reclamant que hi hagi voluntat política. Perquè per moltes vies legals, per molt consens a Catalunya, per molta pinya que fem aquí, per molt bé que expliquem les coses, per molt seriosament que conduïm el procés, si no hi ha voluntat política d'obrir alguna porta, alguna escletxa, tota la resta queda avortada contra el mur. Però nosaltres ho estem fent així: amb consens a Catalunya, d'acord amb gent experta, passant per les urnes, de les millors maneres possibles, amb vies de diàleg obertes amb l'Estat i, a més a més, amb vies legals posades a sobre de la taula. Aquest és el quart camí.

La meua voluntat final és que si això ha de passar una altra vegada per les urnes, al final, del camí que quedi valdrà l'opinió àmpliament majoritària del poble català. Això no és un tema que decideixi un president, un govern, i ni tan sols un parlament sol. A aquesta decisió ens hi hem d'enfrontar col·lectivament. Pot fer un punt de mandra, pot fer un punt d'impressió, pot fer una mica de temor, o pot fer bastanta por, però ens hi hem d'enfrontar col·lectivament, perquè, si no som capaços d'enfrontar-nos amb això des d'una òptica

catalana, hem de triar un altre dels camins alternatius. I si no és que no en surti un de molt clar o de molt potent, nosaltres crec que tenim l'obligació de liderar allò que per altra banda està en aquest moment referendat a les mateixes urnes.

Quin paper els queda als estats?

Depèn del que vulguem ser. Algunes vegades he dit col·loquialment, i n'he parlat amb bastants líders europeus, que a mi si el projecte europeu avança d'una manera que acabem sent, més o menys, amb les diferències que vulgueu, però més o menys, un projecte d'esperit federal amb una capital federal, un govern europeu i un pressupost europeu i una reserva federal europea, és a dir, un banc central amb tots els seus ets i uts, etc., etc., si tenim tot això, si tenim una cosa federal com els EUA, nosaltres no reclamem ser una cosa independent d'això. Volem estar a dintre i ser dintre d'això, d'aquest esquema federal, algunes vegades he dit com Masachussets. Per què? Perquè tenen més o menys la mateixa població, una economia amb una certa base industrial, amb alta producció científica, amb molta densitat universitària, oberta de cara a l'exterior, amb capacitat d'atracció d'inversió estrangera. Nosaltres no tan bé com ells, però podríem anar en aquella línia. Ara, si això no és possible, i això no dependrà dels catalans i les catalanes, si els europeus no són capaços d'avançar en un projecte d'integració europea, i l'evolució de l'Estat espanyol és la que estem coneixent en aquest moment, que és aquest desmembrament en el qual estem immersos, si això és així, aleshores jo també dic que Catalunya potser algun dia s'ha de plantejar ser com Dinamarca o com Àustria, que no vol dir l'infern. Ara, no necessàriament ha de ser així, depèn de com evolucioni el projecte europeu, que no depèn de nosaltres, bàsicament. Nosaltres hi farem la nostra contribució, com l'hem feta sempre, i donarem la nostra opinió, com l'hem donada sempre, però això hauria d'evolucionar cap aquí.

Que a més a més l'Estat espanyol és capaç de refundar-se, doncs que ens expliquin com, perquè segons com ens ho expliquin nosaltres en parlarem. I en parlarem seriosament.

El que no podem és simplement contemplar el desmembrament actual i no fer res, almenys nosaltres no ho podem fer això, perquè representem, fins que no es demostrï el contrari, un conjunt d'una societat que no accepta la dinàmica de les coses ni com han anat ni com estan anant.